

Spørgsmål 33:

Vil et fremtidigt lovforslag, der er fremsat for at opfylde et direktiv, der er besluttet af et udvidet europæisk fællesskabs institutioner, kunne udsondres til folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42?

Svar:

Efter EØF-traktatens art. 189 er et direktiv bindende for enhver medlemsstat, til hvem det rettes, med hensyn til det tilsigtede mål, men det overlades til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Der er intet i EØF-traktaten, der hindrer afholdelse af en folkeafstemning om et lovforslag, der tilsigter opfyldelse af et direktiv, men den internationale forpligtelse til at opfylde direktivet kan selvsagt ikke ophæves ved en folkeafstemning.

Formen for gennemførelse i dansk ret af forpligtelser, der måtte være indeholdt i et direktiv, afhænger af dansk rets regler, og i tilfælde, hvor opfyldelse af direktivet nødvendiggør lovændring eller nye lovbestemmelser, må sådanne vedtages i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler.

Når et lovforslag er vedtaget af folketinget, kan en trediedel af folketingets medlemmer efter reglen i grundlovens § 42, stk. 1, inden for en frist af tre søgnedage fra lovforslagets endelige vedtagelse begære folkeafstemning om forslaget.

Efter samme paragrafs stk. 6, 1. punkt, er en række lovforslag dog undtaget fra folkeafstemning. Det gælder bl. a. „forslag til ... love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser“.

Lovforslag til gennemførelse af et vedtaget EF-direktiv må som udgangspunkt anses for omfattet af denne undtagelsesbestemmelse. Det er imidlertid almindeligt antaget i den statsretlige litteratur, at undtagelsen fra folkeafstemningsreglen kun gælder lovforslag, der udelukkende indeholder bestemmelser af de typer, der er nævnt i § 42, stk. 6.

Lovforslag, der *udelukkende* indeholder de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre et vedtaget EF-direktiv, vil derfor ikke kunne forlanges undergivet folkeafstemning efter grundlovens § 42, stk. 1.

I praksis vil forslaget ofte tillige indeholde andre bestemmelser. I så fald må det

antages, at lovforslaget *i sin helhed* kan forlanges undergivet folkeafstemning efter grundlovens § 42, stk. 1. Får denne folkeafstemning et negativt resultat, må der i stedet fremsættes et lovforslag, som udelukkende indeholder de nødvendige gennemførelsesbestemmelser for direktivet. Dette lovforslag kan som følge af grundlovens § 42, stk. 6, 1. pkt., ikke forlanges undergivet folkeafstemning.

Spørgsmål 34:

Eksklusivbestemmelserne i de kollektive overenskomster sikrer medlemmer af danske fagforeninger eller arbejdsløhedskasser en fortrinsret til ansættelse.

Er disse bestemmelser i overensstemmelse med den europæiske fællesskabsret — i særdeleshed Rom-traktatens art. 7 og rådsforordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968?

Svar:

Ifølge EF-reglerne — det gælder såvel Rom-traktaten som forordningen af 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed — skal arbejdstagere fra EF-landene overalt inden for fællesmarkedets område have ret til ansættelse på lige fod med landets egne borgere og på samme arbejdsvilkår, hvad angår løn, arbejdstid, medlemskab af faglige organisationer etc. Det er ligebehandlingen, som er det grundlæggende princip. Man er forpligtet til at stille udenlandske lønmodtagere lige med de danske — og altså hverken ringere eller bedre.

Eksklusivbestemmelserne i de danske kollektive overenskomster (som for øvrigt også findes i overenskomster i EF-landene) pålægger de arbejdsgivere, som er omfattet af overenskomsten, kun at beskæftige arbejdstagere, som er medlemmer af den fagforening, som har indgået den pågældende overenskomst. Der er således tale om, at fagforeningens medlemmer har en fortrinsret til ansættelse hos de arbejdsgivere, som deltager i overenskomsten.

Set i forhold til eksklusivbestemmelserne betyder EF's ligebehandlingsprincip, at den danske arbejdsgiver skal stille samme krav til en EF-lønmodtager, som søger arbejde, som han stiller til en dansk statsborger, nemlig kravet om medlemskab af det pågældende danske fagforbund. Arbejdsgiveren må netop ikke behandle den udenlandske